

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Jindřichův Hradec

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Jindřichův Hradec se nachází v Jihočeském kraji východně od českobudějovické metropole a tvoří 1 ze 17ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje. SO ORP Jindřichův Hradec lze charakterizovat následujícími údaji:

- do SO spadá celkem 58 obcí (což je 4. nejvyšší počet v kraji);
- počtem obyvatel 47.595 je 4. největším obvodem kraje, z toho 21.824 obyvatel v jádrovém městě;
- rozlohou téměř 934 km² je 3. největším obvodem.

Tabulka 1: Komparace SO ORP v Jihočeském kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Jindřichův Hradec	58	47595	21824	934
Vodňany	17	11670	6942	179
Týn nad Vltavou	14	14112	8158	262
Blatná	26	13833	6709	279
Soběslav	31	22071	7201	324
Milevsko	26	18546	8724	385
Trhové Sviny	16	18563	4982	452
Dačice	23	19601	7642	472
Kaplice	15	19592	7219	485
Vimperk	21	17581	7644	535
Třeboň	25	25026	8588	538
Strakonice	69	45154	22961	574
Písek	49	51978	29769	742
Prachatice	44	33449	11219	840
České Budějovice	79	155589	93467	924
Tábor	79	80612	35024	1002
Český Krumlov	31	41639	13290	1130
Průměr za kraj	37	37448	-----	592

Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obcí SO a počtem obyvatel jádrového města):

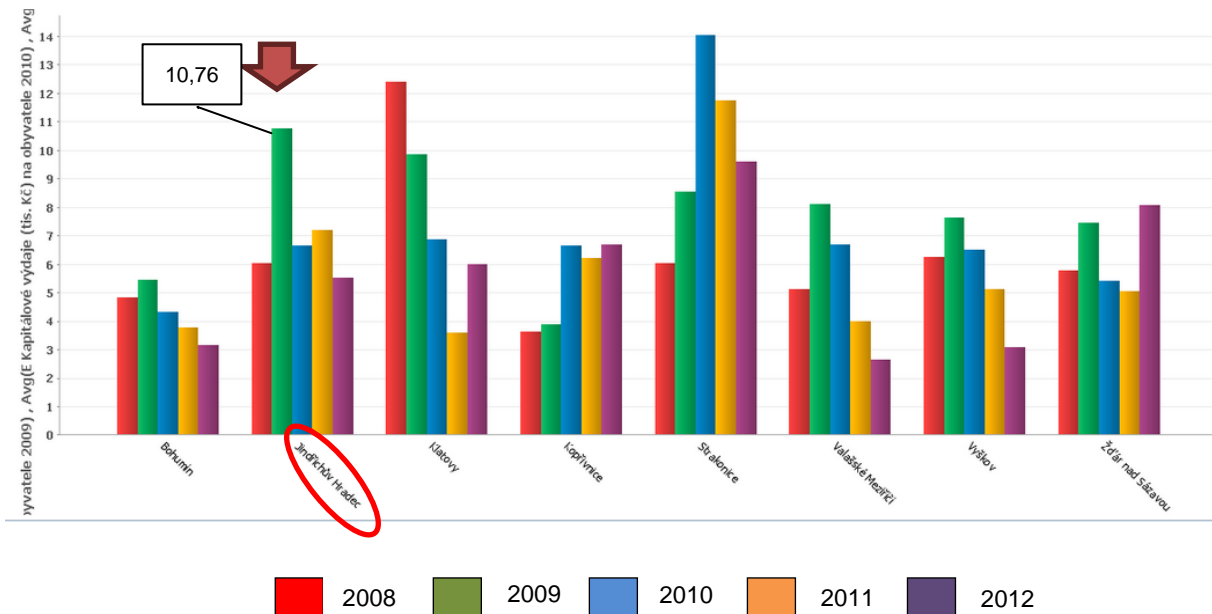
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 56 až 60 obcí (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Tišnov, Přerov, Pardubice, Domažlice, Brandýs nad Labem-St. Boleslav, Havlíčkův Brod, Velké Meziříčí);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 21.000 až 23.000 (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Vyškov, Strakonice, Bohumín, Kopřivnice, Klatovy, Žďár nad Sázavou, Valašské Meziříčí).

2. Ekonomická výkonnost

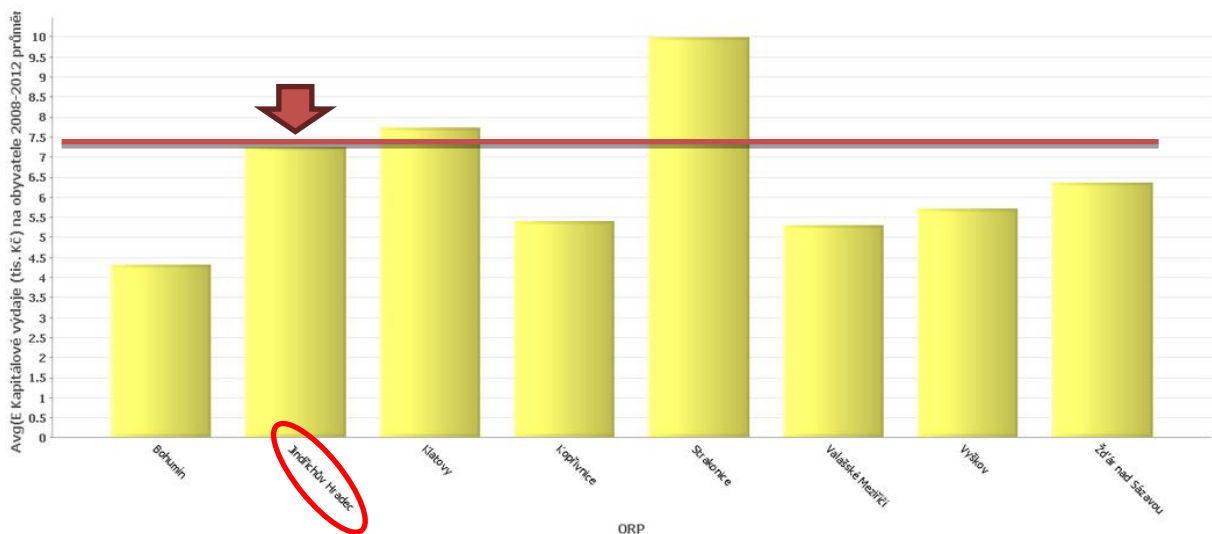
V oblasti ekonomické výkonnosti je na místě vyzdvihnout zejména srovnání **úrovně kapitálových výdajů na obyvatele**, která odráží investiční akce obvodů. Jak je z níže uvedeného obrázku zřejmé, jindřichohradecký obvod vykázal v roce 2009 nejvyšší hodnotu těchto výdajů ve skupině správních obvodů (kritérium velikost jádrové obce SO), a to 10,76 tis. Kč/obyv./rok. Dosažená úroveň byla pro tento obvod jedinečná vzhledem k tomu, že v ostatních letech se jeho výše kapitálových výdajů pohybovala v rozmezí 6-7 tis. Kč/obyv./rok. To ostatně potvrzuje i průměr za sledované období – 7,24 tis. Kč/obyv./rok. Viz obrázky 1 a 2.

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Obrázek 1: Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 21-23 tis. obyv.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

Obrázek 2: Průměrné kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 21-23 tis. obyv.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

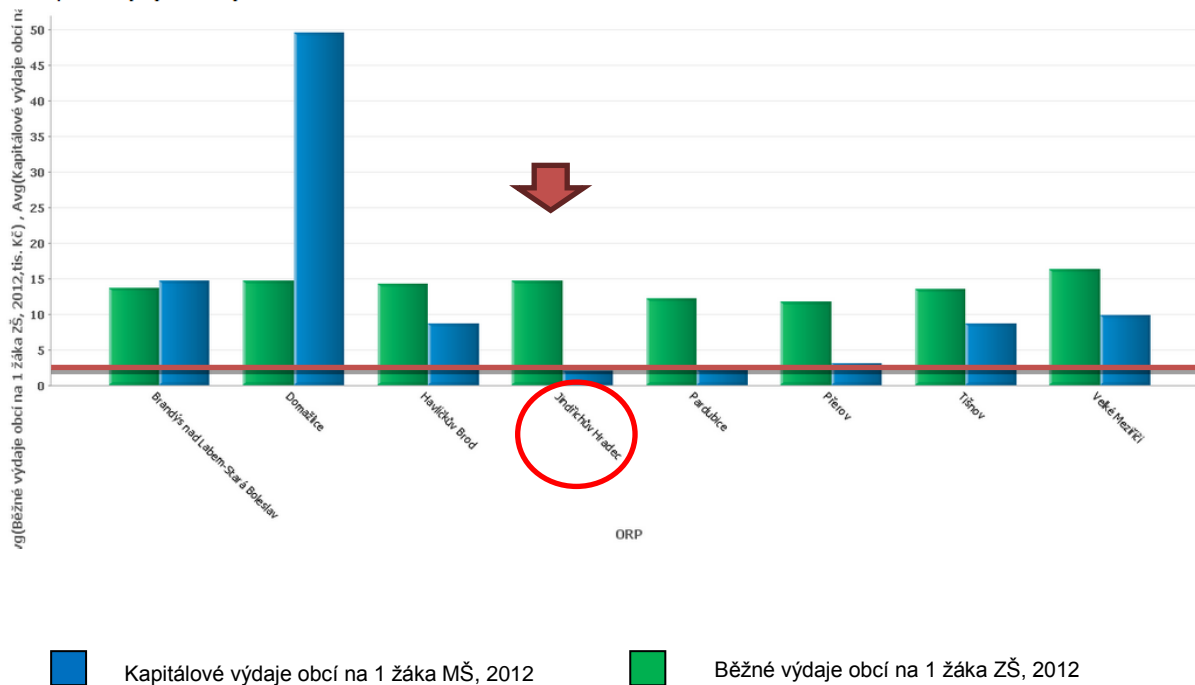

3. Předškolní a školní vzdělávání

V oblasti předškolního a školního vzdělávání zaujme zejména porovnání **běžných výdajů na žáky základních a kapitálových výdajů na žáky mateřských škol**. SO ORP Jindřichův Hradec dosahuje ve sledovaném období u vybraného vzorku správních obvodů (dle kritéria počtu obcí v ORP) nejnižších hodnot kapitálových výdajů na žáky MŠ, a to 2,07 tis. Kč/žáka. Opačná situace nastává u běžných výdajů *Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

na žáky ZŠ, kde hodnoty za obvod patří k horní polovině sledovaných SO ORP, tj. jsou 3. nejvyšší (14,65 tis. Kč/žáka).

Obrázek 3: Běžné a kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí SO ORP 56-60) na žáka MŠ a ZŠ (v tis. Kč)

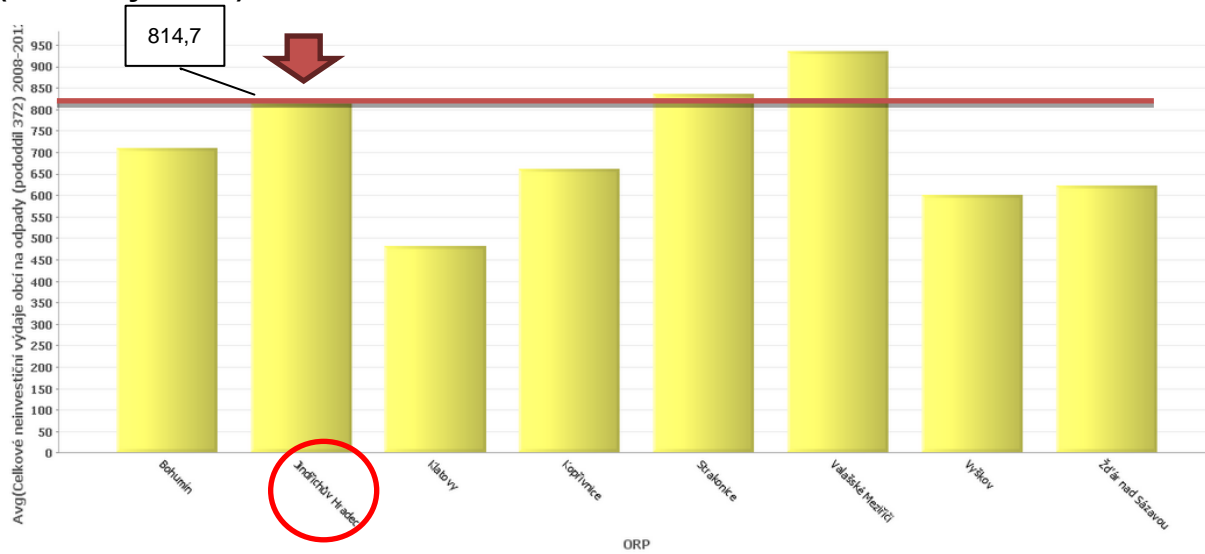

4. Odpadové hospodářství

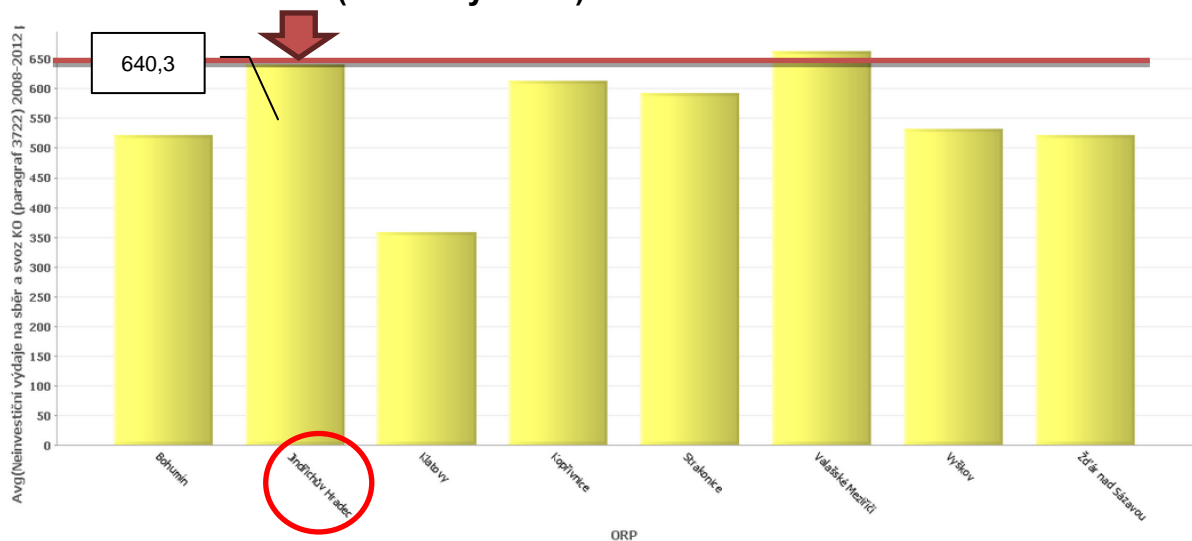
V oblasti odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu významné srovnání **celkových neinvestičních výdajů obcí na odpady a neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO**. Jedná se tedy o tu položku rozpočtu, která se spotřebovává na běžné či provozní náklady obce spojené s odpadovým hospodářstvím. SO ORP Jindřichův Hradec patří mezi trojici obvodů s nejvyššími hodnotami celkových neinvestičních výdajů na odpady, neinvestiční výdaje na sběr a svoz KO jsou pak 2. nejvyšší (po SO ORP Valašské Meziříčí). Přičemž u obou ukazatelů je patrný vzestupný trend. To dokládá i průměrná úroveň ukazatelů, která je zobrazena v obrázcích 4 a 5.

Pro kompletní ilustraci je vhodné rovněž zmínit, že obdobná situace nastává i při aplikaci kritéria počtu obcí. I v této skupině obvodů jsou hodnoty celkových neinvestičních výdajů na odpady, resp. na sběr a svoz KO za SO ORP Jindřichův Hradec 3., resp. 2. nejvyšší.

Obrázek 4: Průměrné celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 21-23 tis. obyv.) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008 – 2012

Obrázek 5: Průměrné neinvestiční výdaje vybraných SO ORP ((kritérium: velikost jádrové obce 21-23 tis. obyv.) na sběr a svoz komunálního odpadu v období 2008 – 2012 (v Kč/obyv./rok)

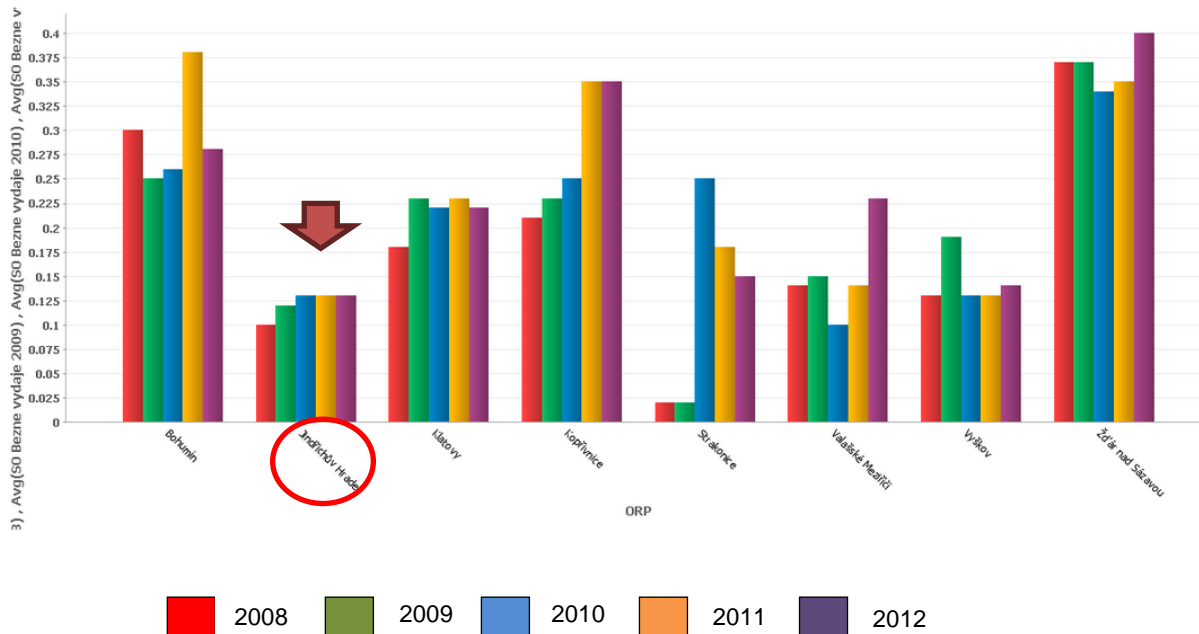
5. Sociální služby

Z pohledu sociálních služeb je vhodné vyzdvihnout srovnání **běžných výdajů na obyvatele, které odráží náklady na každodenní provoz**. Zajímavé je, že SO ORP Jindřichův Hradec měl u vybraného vzorku správních obvodů jedny z nejnižších hodnot, resp. nejnižší v roce 2012 (v průměru 0,12 tis. Kč/obyv./rok). Situaci znázorňuje obrázek 6.

Obdobná situace platí, i pokud bychom aplikovali jiné kritérium pro výběr srovnávaných SO ORP, např. počet obcí.

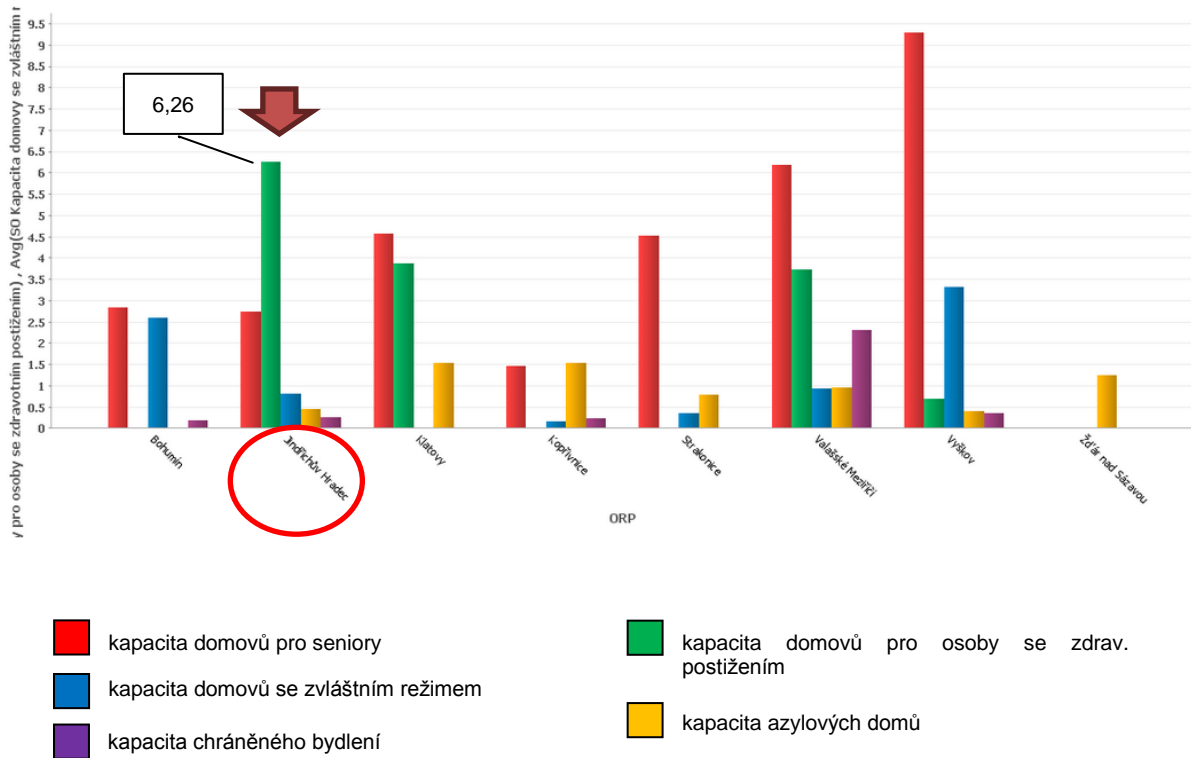
Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Obrázek 6: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 21-23 tis. obyv.) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Pozornosti by neměla uniknout skutečnost, že přestože SO ORP Jindřichův Hradec vykazuje nízké hodnoty běžných výdajů a téměř nulové hodnoty kapitálových výdajů na sociální služby (průměr 0,01 tis. Kč/obyv./rok), v jeho obvodu jsou **zastoupeny všechny typy sledovaných zařízení sociální služeb**. Přičemž kapacita domovů pro osoby se zdravotním postižením (6,26 míst/1000 obyvatel) je dokonce nejvyšší ve skupině obvodů při užití kritéria velikosti jádrové obce a 2. nejvyšší i pokud bychom aplikovali jiné kritérium pro výběr srovnávaných SO ORP, např. v rámci Jihočeského kraje nebo kritérium počtu obcí v daném obvodu. Viz obrázek 7.

Obrázek 7: Kapacita v jednotlivých zařízeních sociálních služeb ve vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 21-23 tis. obyv.) na 1.000 obyvatel

6. Závěrečné shrnutí

SO ORP JINDŘICHŮV HRADEC	
základní charakteristika	<p>v Jihočeském kraji správní obvod ORP Jindřichův Hradec:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozlohou je 3. největším obvodem počet obyvatel je 4. nejvyšší spravuje 4. nejvyšší počet obcí
ekonomická výkonnost	<ul style="list-style-type: none"> vysoké dosažené hodnoty kapitálových výdajů na obyvatele v roce 2009
předškolní a školní vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> vyšší úroveň běžných výdajů na žáky ZŠ nízká úroveň kapitálových výdajů na žáky MŠ
odpadové hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> hodnoty celkových neinvestičních výdajů na odpady i na svoz a sběr KO patří k nejvyšším v rámci skupiny a mají mírně vzestupný trend
sociální služby	<ul style="list-style-type: none"> nízké běžné výdaje na sociální služby na obyvatele a téměř nulové kapitálové výdaje na sociální služby na obyvatele přesto jsou v SO ORP zastoupeny všechny typy zařízení sociálních služeb

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad